

POSUDEK OPONENTA MAGISTERSKÉ ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Jméno autorky práce: Bc. Kateřina Dörfllová DiS.

Název práce: Intervalové časování u dětí s ADHD

Oponentka:

Mgr. Jitka Taušová, Ph.D
Pedagogická fakulta
Katedra psychologie
Univerzita Karlova v Praze
Myslíkova 7, Praha 1

TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část práce představuje problematiku časové percepce u dětí s diagnostikovaným ADHD. Představuje ADHD jako takové, jeho specifika u dětí a dále se zaměřuje na specifika časování u dětí s touto obtíží. Představuje také ADHD z pohledu diagnostických manuálů a zabývá se metodami diagnózy ADHD.

Pozitivně hodnotím **kvalitu použité literatury, práci s literaturou** a množství empirických studií, ze kterých práce vychází. **Z hlediska obsahu** je teoretická část práce zpracována adekvátně a zahrnuje důležitá témata týkající se studované problematiky. Autorka tím prokazuje dobrou schopnost zorientovat se v odborné literatuře, vědecky argumentovat a postihnout klíčové koncepty a důležité souvislosti v oblasti, kterou zkoumá. Autorka také **prokazuje schopnost kriticky uvažovat** o dané problematice, například v kapitole, kde kriticky pojednává o tradičním způsobu nahlížení na ADHD v DSM a MKN.

Mezi dalšími pozitivy práce bych zmínila to, že je práce **přehledně strukturovaná**, kapitoly na sebe logicky navazují a je psaná čtivým způsobem. K naplnění **formálních kritérií, citování a jazykové stránce** práce nemám velké výhrady. Práce také jednoznačně naplňuje **kritérium nového výzkumného přínosu**. Snad jedinou kritickou poznámku bych měla k tomu, že by bývalo bylo dobré více explicitně a obsáhleji rozpracovat, co je přínosem práce. Například zmínit, v čem přesně spočívají silné a slabé stránky testové baterie (jak autorka zmiňuje na konci Závěru) a také v čem spočívají přínosy této diplomové práce pro práci a děti trpícími ADHD. Domnívám se, že takto rozsáhlá studie by zasloužila podrobnější pojednání o praktických implikacích a obsáhlejší diskusi zjištění, která z ní plynou.

VÝZKUMNÁ ČÁST

Velmi bych chtěla vyzdvihnout **kvalitu metodologického zpracování** celého výzkumu, výborně navržený **výzkumný design** a důkladnost, s jakou byl proveden sběr dat a testování respondentů. Autorka pečlivě zvažovala možné vlivy potenciálních intervenujících proměnných a výzkum sestavila tak, aby byl jejich vliv minimální. Taktéž dobře pracovala s vyvažováním zásadních charakteristik obou zkoumaných skupin tak, aby si skupiny byly co nejvíce podobné a jejich rozdíly neovlivňovaly výsledky. Též dobře pracovala s nastavením fyzických podmínek testování respondentů (např. nastavení úrovně hluku, omezení vlivu únavy, atd). Autorka zvolila vhodné statistické metody pro testování hypotéz, **statistické analýzy se zdají být provedeny správně**, autorka tedy prokazuje dobrou schopnost zvolit adekvátní statistické metody vzhledem k testovaným hypotézám a **správně interpretovat jejich výsledky**. Pozitivně hodnotím také testování normality rozložení dat a jeho zohlednění při volbě vhodného statistického testu. Velmi bych chtěla pochválit, že při prezentaci výsledků uvádí autorka vedle p-hodnot také velikosti pozorovaných efektů (např. Cohenovo d a η^2). Velmi oceňuji, že se autorka pustila také do složitějších analytických metod, jako je testování lineárního modelu s větším množstvím faktorů a kovariátů.

Na druhou stranu se v práci objevují jistá pochybení v práci s hypotézami celkově a ve způsobech zápisu výsledků statistických analýz. Způsob zápisu výsledků na mnoha místech neodpovídá tomu, jak se standardně referuje o výsledcích statistických analýz v písemných výstupech; zápis odpovídá APA stylu pouze částečně: Ve slovním popisu výsledků chybí klíčové statistiky, jako například hodnoty U statistiky u Mann-Whitney testu (p-hodnoty a velikost efektu však autorka uvádí). Autorka se odkazuje na údaje v tabulce, ta však nemůže nahradit slovní popis statistik, tak jak je v psychologii standardem. Taktéž je spíše standardem při prezentování výsledků pomocí tabulek uvádět jen nejdůležitější výstupy z analýz, nikoliv celé výstupy přímo ze statistického programu.

Práce s hypotézami v celém textu je poněkud nestandardní v tom, že nenásleduje běžný formát, kterým je stanovení hypotéz – výběr statistického testu specificky pro danou hypotézu – vyjádření se k výsledkům testování dané hypotézy ve výsledkové části a v diskusi. Autorka ve výsledkové části nezmiňuje, které z hypotéz se jednotlivé statistické analýzy týkají a ani v diskusi se souhrnně nevyjadřuje k tomu, k jakým závěrům ohledně testování hypotéz došla. Co se týče konkrétností, u H2, H3 a H4 není specifikováno, které skupiny se výzkumná hypotéza týká, zda dětí s ADHD, nebo dětí bez ADHD, nebo všech dohromady. U H3 se autorka dopouští chyby v tom, že se pokouší testovat ne-existenci vztahu mezi proměnnými, což není statisticky a metodologicky možné. U čtvrté hypotézy je pravděpodobně drobný překlep (autorka uvádí H2, přičemž by se mělo jednat o H4). Zásadnější chybu spatřuji v tom, že autorka ve výsledkové části práce uvádí mnohé analýzy vztahů mezi proměnnými, o kterých však neformulovala hypotézy. Jelikož by formulace hypotéz vyjadřujících očekávaný vztah mezi proměnnými a jeho směr měla v kvantitativním výzkumu vždy předcházet sběru dat a statistickým analýzám (aby nebyly možné zpětné úpravy), považuji toto pochybení za celkem zásadní. Například výsledková část začíná

testováním rozdílů (děti s ADHD versus děti bez ADHD) v testu verbální flance, BVRT a opakování čísel dopředu a pozpátku, načež očekávání těchto rozdílů nebylo předem formulováno v hypotézách. Dále není jasné, proč autorka zahrnula do lineárního modelu věk jako kovariát, zatímco hudební zájmy zahrnula mezi faktory, přičemž o souvislosti mezi hudebními zájmy a přesností a precizností v intervalové časování neformulovala předem žádné hypotézy, zatímco o souvislosti s věkem ano (H4).

V diskusi autorka zasazuje svá zjištění do kontextu předchozích studií, zdařilé je pojednání o limitech prezentované studie. Je škoda, že se autorka nepokusila navrhnout další směry, kterými by se mohly ubírat následující výzkumy, což by bylo žádoucí také vzhledem k tomu, jak autorka sama píše, že bylo dosud provedeno málo studií zaměřených na časovou percepci dětí s ADHD.

CELKOVÉ HODNOCENÍ

Přes drobnější připomínky hodnotím práci jako velmi dobře napsanou a výzkum jako kvalitně zpracovaný. Oceňuji zejména kvalitu výzkumného designu, práci s potenciálními intervenujícími proměnnými a užití náročnějších statistických metod. Nedostatky, spíše ale drobnějšího charakteru, spatřuji při práci s hypotézami a ve způsobu zápisu výsledků. V práci jednoznačně převažují kvalitní aspekty nad nedostatky.

Práci hodnotím jako velmi zdařilou a vřele doporučuji k obhajobě.

OTÁZKY K OBHAJOBĚ

- Když přihlédnete ke zjištěním plynoucím z Vaší studie a z jejích limitů, jakým směrem by se podle Vás měly odvíjet budoucí výzkumy této problematiky?

Praze dne 4. září 2024
Mgr. Jitka Taušová, Ph.D